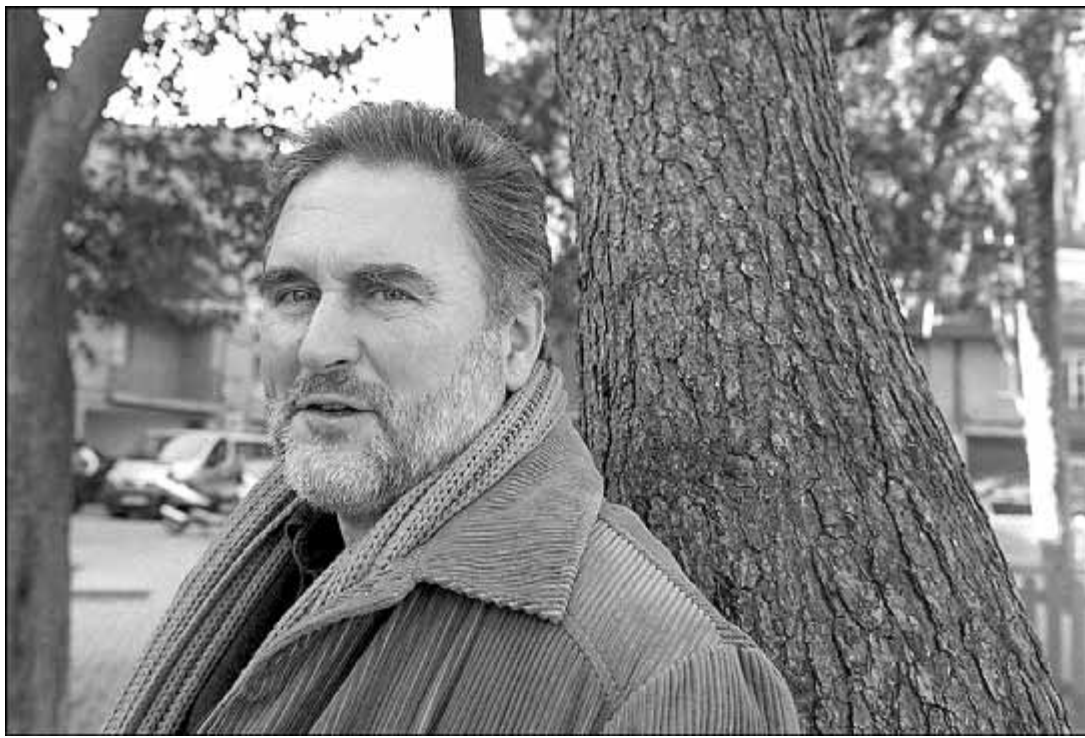

ENTREVISTA

Isidre Grau

NOVEL·LISTA

ROBERT RAMOS

►►► romanticisme comunicatiu, afectiu i tot plegat hi havia un calaix amagat i es tractava de no pensar-hi. Els humans tenim la capacitat de viure en una dimensió determinada i ignorar tota la resta que no ens interessa, perquè si no ho fas resulta que estàs construint sobre uns fonaments que són falsos.

F.B.V. *Que és el que fa l'Agnès al llibre...*

I.G. És una d'aquestes persones que tenen una gran energia i una certa necessitat d'apadrinar i dinamitzar totes les causes, i tenen capacitat d'avenir-se i pactar amb la gent discreta que no es planteja tants terratrèmols, o que els plantegen per dintre com la Marina...

F.B.V. *Però en definitiva sota la carcassa 'progre' l'Agnès aspira al poder feudal del seu germà gran...*

I.G. Perquè en el fons té una determinada necessitat de protagonisme i de ser important, i no és tant el poder material com el moral. Una de les coses que un caràcter com l'Agnès no pot empassar-se és que pel fet de ser dona no tingui tants drets com el seu germà Benet, que té el seu mateix caràcter. Però així com ell tira per la part material de l'herència, el que fot a l'Agnès és no tenir l'opció.

F.B.V. *Retrata molt el món de l'hereu com a déu incontestable, que encara existeix...*

I.G. Parlant amb gent del Solsonès m'he sorprès, fins i tot m'han deixat amb aquella mica de fred que de vegades et travessa... Encara estem així! Es tracta del principi de la terra, del caràcter indissoluble del patrimoni, i això en zones urbanes ja no existeix. Allà tots els germans acataran el principi d'autoritat d'un hereu, perquè té la missió de portar endavant el nom i el patrimoni. Benet Lloberes és aquesta figura, i es troba amb una dona, la Núria, que és la que dóna suport a aquesta imatge. L'Agnès com a mínim voldria ser una Núria...

F.B.V. *Hi ha moltes Agnès al món de la cultura?*

I.G. La societat catalana actual,

i també el món de l'administració pública, és molt ple de personatges com aquest, que són persones energètiques, amb una certa capacitat de tenir clares les coses immediates i una capacitat de convenció i seducció al seu entorn. Són líders. Per això vaig triar que tinguessin un camp més espiritual, venint d'un context de poder perdut de la terra, per tal que poguessin tenir un patrimoni moral, i en aquells moments, als anys 70, és l'ensenyament, amb un caràcter gairebé religiós perquè tenia una missió, que s'ha estès amb vocacions de capellans frustrats i de mestres que han perdut tribuna. Molta de la gent que està decidint la política, l'administració i fins i tot la cultura catalana són els no-hereus, que han hagut de trobar altres maneres d'estar a dalt de tot, de practicar l'instint de poder.

F.B.V. *Vistos avui, els intents d'un capellà d'incentivar una comuna neorural queden molt lluny...*

I.G. Poso en evidència un joc que el clero ha fet sempre, com a pont entre el poder caciquil i la progressia. Em baso en uns casos reals que m'han explicat. Aquest capellà no té males intencions; al contrari, intenta dinamitzar el poble

perquè la gent no marxi i en definitiva tracta de mantenir l'estatus, i ho fa amb els mitjans que pot: si el qui mana és aquell, doncs s'hi aferra.

També ens hem trobat que l'Església fa el paper d'avançada i després se'n retira, i no cal anar a Vilardida per veure-ho. Als anys 70 l'Església es va deixar utilitzar per grups polítics i sindicals de tota mena i els donava cobertura, i als anys 80 ja se'n va desenganyar i va decidir posar-se a "defensar la barraca, que els altres ja tenen la seva".

F.B.V. *Per què creu que no van arribar a funcionar les iniciatives de treball comunitari?*

I.G. La tesi del llibre és que va fallar la limitació dels plantejaments amb què s'hi anava. Hi havia actituds messiàniques, redemptoristes, paternalistes, quan per dins les bases no eren prou clares. Però era una energia que hi havia llavors, tot i que avui resulta que un expert en indústria pot ser director general d'Esports, o de Cultura o del que sigui. Avui la resposta seria molt simple: "Tinc capacitat de gestió". Però era una terminologia que no existia.

F.B.V. *Què en queda de la idea del Guillem d'agermanar Occident i Orient, davant del xoc de cultures?*

Cada vegada tinc més ganes de practicar la defensa de les petites coses i de la vivència profunda de qualsevol cosa

I.G. El Guillem Lloberes és una mena de perfecte seguidor de Hermann Hesse i tracta de conciliar pols extrems. Hesse va patir una crisi a les guerres europees i s'adonà que Occident no va per bon camí i que li faltaven altres additius. Per ell Occident està malalt, i s'ha de guarir portant-hi ungüents que estan dipositats a la cultura mil·lenària d'Orient. Hesse intenta la reconstitució de l'home malalt europeu. El concepte de xoc i de connexió entre cultures s'accentua en progressió geomètrica des dels anys 90 i potser abans, només cal sortir al carrer, i forma part d'un programa polític i econòmic mundial: la

globalització. D'altra banda, els valors d'Orient són molt problemàtics; l'any passat vaig anar a l'Índia i el que vaig veure m'esgarrifa i em preocupa moltíssim. Hi veig una societat amb un funcionament aberrant, amb una misèria exhibida, i al darrere una civilització mil·lenària basada en uns principis de castes i uns principis socials aberrants i que avui dia encara són defensats i sentits. La meua percepció és una gran incomoditat davant d'això, i tampoc hi veig cap solució, tot i que hi ha un cert progrés. El que em va quedar clar d'allà és que hi ha una percepció del cos i l'esperit molt més minuciosa, es preocupen de per què es fica un a dintre, i de connectar-se i desconnectar-se de la realitat. Però tot aquest cabdal ha estat utilitzat d'una manera aberrant, que ja veurem com se soluciona. Una altra de les meves vivències és haver sentit allà la vergonya de ser occidental. A més, anant amb altra gent veus com aquesta faceta occidental es manifesta de manera molt viva en compres de coses exòtiques, un sentit de la caritat horrorós i amb un judici constant de les desgràcies d'aquella gent. És molt normal sentir que els companys de viatge fan judicis com ara: "Fins que no prohibeixin que les vaques vagin pel carrer no hi podrà haver cap sistema que funcioni!". Nosaltres hem d'anar-hi a dir què han de fer?! Vaig aprendre una gran necessitat de callar. A més, Orient ja està integrat aquí, però per la via del consum.

F.B.V. *Als anys 70 ja es prenen prevencions davant del consumisme, i tot ha anat a més de manera desaforada...*

I.G. Estem rendits a la societat del consum. Cada vegada tinc més ganes de practicar la defensa de les petites coses i de la vivència profunda de qualsevol cosa, perquè estem en una cultura del ràpid més ràpid. No tinc cap solució, només que cada vegada em sento més crític i estic menys disposat a combregar amb rodes de molí. D'altra banda, no rengo dels valors dels anys 70, i per això m'interessen aquests personatges que no han fet cap ruptura sinó una evolució. M'interessa el sentit de l'obra feta, literària o la que sigui, d'una certa construcció, i també una cosa que no està de moda com el sentit de la transcendència, no en sentit espiritual, sinó de transmetre el que jo he viscut, no en l'àmbit metafísic sinó immediat, d'una relació humana acceptable amb la gent que m'envolta, i això també es transmet en l'obra. Tal com va la societat literària, però, no ens podem permetre de pensar que la nostra obra es llegirà d'aquí a cinquanta anys...

El perquè de tot un cicle

► "Des de fora es pot veure un cicle literari com una cosa exòtica o rara. Hi ha una evolució i una manera de ser, un caràcter que vas construint amb els llibres. L'any 1982, després d'escriure un parell de novel·les, vaig pensar a parlar de la realitat que m'envoltava, i va sortir *Vent de memòria*, i després *Els colors de l'aigua*. Aquella experiència va ser un moment d'efervescència creativa, amb una espontaneïtat superior a la que m'és habitual, amb un ritme molt alt que alhora em deixava una sensació de poc desenvolupament, i quan vaig acabar la segona novel·la ja vaig anunciar la in-

tenció de continuar perquè dins meu hi havia formulada una visió del que tenia ganes de fer. En molts moments sí que em pesa, però sempre m'he sentit lliure de continuar o no, i encara ho faig no només per tancar el cicle, sinó perquè crec que dins d'aquell maremàgnum encara hi ha coses que vull acabar de descobrir. També sé que quan acabi el cicle el deixaré ben tancat, com he deixat els personatges anteriors, amb els qual no tinc cap inquietud ni cap compte pendent. Ara treballo en l'última novel·la del cicle, *El punt blanc de l'horitzó*, que com a variació no està dedicat a un sinó a dos

germans Benavent, i tinc molt clar el canvi de perspectiva. Després no sé exactament què faré, però serà alguna cosa molt diferent. Probablement anirà cap a allò que en diríem les petites coses, però encara no puc parlar-ne".

A més de la literatura, Isidre Grau fa classes d'escriptura i d'aquí a poc publicarà el llibre *La maleta de l'escriptor*, en què recull i refà els articles que sobre tècniques d'escriptura va publicar fins fa tres anys en aquest suplement.

El cicle que inicià amb *Els colors de l'aigua* (premi Sant Jordi 1985) inclou a més *La nit vermella* (1989) i *El balancí negre* (2001), totes publicades per Proa. Entremig ha publicat altres novel·les com *La vida escrita*, i ha patit fases de sequera creativa.